



ביאור  
פרשת  
ויקרא

## אל הלומד

ביאורי החומש הנדפסים בזאת, נכתבו בס"ד במטרה להביא לפני הלומד את ביאור דברי התורה הק' באופן בהיר כפי שהוא יוצא מתוכן הפסוקים באופן של "פשוטו של מקרא", ע"פ פירוש רש"י והראשונים ז"ל.

ומאחר שכפי הנראה לעיני כל מעיין, ביאור הפסוקים באופן של הסבר מילים מילה מול מילה וכו' אינו מספיק, ובמקומות רבים חסר רקע שאינו מפורש בפסוק או הקשרים בין פסוק לפסוק, וכן עלול להגרם חוסר בהירות במקומות שחז"ל מפרשים את הפסוקים שלא כסדרם ונדרשים הסברים נוספים, לכן נעשה נסיון בביאור זה להביא את תוכן דברי הפסוקים באופן שיהיה ברור בלשון מובנת לכל אחד עם כל הפרטים הנדרשים, וסדר הדברים יהיה מקביל לסדר הפסוקים כפי שהם בתורה, ובכל אופן שנדרש הסבר היכן נאמרו הדברים בפסוק, נוסף הסבר בסוף הקטע באופן רצוף לכל מילה. במקרים שהדברים מתבארים שלא כפי סדר הפסוקים, נכתב בתחילה ההסבר הכולל, ואח"כ ע"ס הפסוקים כפי הנדרש.

מכיון שביאור זה נכתב לצורך לימוד החומש עם תלמידי כתה ג' נ"י, לכן נעשה מאמץ שלא להרחיב בשום אופן יותר ממה שנדרש לצורך הבנת ה"מקרא" עצמו, וכן להסביר הכל במהלך אחד ברור ולא להביא פירושים נוספים כדי שלא להכביד ולבלבל את התלמידים. מסיבה זו יש בהחלט חילוקי דינים נוספים שלא הוזכרו, מכיון שאינם מוזכרים בפסוק במפורש, ולא נדרשו לצורך ההבנה, (כגון בסדר הכנת המנחה בפר' ויקרא – שמן סולת ושמן וכו', באיסור אכילת דם – דם הנפש דם התמצית וכו'), וכן דרשות חז"ל רבות או תוספות מדבריהם הק' שלא הוצרכו להזכירם לצורך ביאור פשט הפסוק, ולכן לא הוזכרו.

באופן כללי הביאורים הם ע"פ רש"י בפירוש החומש, מלבד במקומות שהיה נראה שלצורך הבנת "פשוטו של מקרא" יהיה יותר ברור בביאור אחר מהראשונים ז"ל. בפרטי הלכות עבודת המשכן והקרבת או ביאור המצוות וגדריהן – במקומות שרש"י בפירוש החומש אינו מבאר, ביארנו ע"פ הרמב"ם.

יישר כח גדול להנהלת ת"ת "דרכי יושר" במודיעין עילית, שבו זכיתי בס"ד ללמוד ללמד ולהדפיס ענינים אלו.

לצורך תיקון הדברים והשלמתם, אשמח על כל הערה – הארה בכל חלק ופרט מחלקי החוברת, בפל': 0527151450, או בדואר לכתובת אבני נזר 19 מודיעין עילית.

נושאי הפרשה

- 5.....הקדמה – ויקרא – פרשת ויקרא – הקדמה.....5
- 5.....סדר הקריאה למושה רבינו (פרק א' פסוק א').....5
- 5.....הבהמות שמהם מביאים קרבנות (פסוק ב').....5
- 5.....דיני הקרבנות.....5
- 6.....קרבן עולה.....6
- 6.....דיני עולת בהמה וסדר ההקרבה (פסוקים ג' – ג').....6
- 8.....דין הבאת אש ועצים (פסוק ז').....8
- 8.....דיני עולת העוף וסדר ההקרבה (פסוקים יד' – יז').....8
- 9.....קרבן מנחה.....9
- 9.....דיני המנחות וסדר הקרבתן (פרק ב' פסוקים א' – י').....9
- 9.....מנחת סולת.....9
- 10.....מנחת מאפה תנור – חלות.....10
- 10.....מנחת מאפה תנור – ריקיין.....10
- 10.....מנחת מחבת – מרחשת.....10
- 11.....ג' דינים במנחות ובכל הקרבנות (פסוקים יא' – יג').....11
- 11.....מנחת העומר (פסוקים יד' – טז').....11
- 12.....קרבן שלמים.....12
- 12.....דיני שלמים וסדר ההקרבה (פרק ג' פסוקים א' – טז').....12
- 14.....דין הקדמת קרבן התמיד (פסוק ה').....14
- 14.....איסור חלב ודם (פסוק יז').....14
- 14.....קרבן חטאת.....14
- 14.....על מה מביאים קרבן חטאת (פרק ד' פסוקים א' – ב').....14
- 14.....פר כהן משית.....14
- 15.....סדר הקרבת פר כהן משיח (פסוקים ג' – יב').....15
- 15.....פר העלם דבר של ציבור.....15
- 16.....סדר הקרבת פר העלם דבר של ציבור (פסוקים יג' – כא').....16

- 16.....חטאת נשיא.....
- 16 ..... סדר הקרבת חטאת נשיא (פסוקים כב' - כו')
- 17.....חטאת יחיד.....
- 17 ..... סדר הקרבת חטאת יחיד (פסוקים כו' - לה')
- 17 ..... החטאים שעליהם מתחייבים קרבן עולה ויורד (פרק ה' פסוקים א' - ד')
- 18 ..... דין וידוי על החטא (פסוקים ה' - ו')
- 19.....הקרבת שמיאים לקרבן עולה ויורד.....
- 19 ..... קרבן עשיר (פסוק ו')
- 19 ..... קרבן דל (פסוקים ז' - י')
- 20 ..... קרבן דלי דלות (פסוקים יא' - יג')
- 20.....קרבן אשם.....
- 21 ..... אשם מעילות (פסוקים יד' - טז')
- 21 ..... אשם תלוי (פסוקים יז' - יט')
- 21 ..... אשם גזילות (פסוקים כ' - כו')

פרשת ויקרא

## הקדמה

בסיום חומש שמות למדנו על הקמת המשכן, ולמדנו שהענן כִּסָּה את המשכן. מאז שהוקם המשכן דיבר ד' עם משה רבינו במשכן, כשהקול היה יוצא מבין שני הכרובים שנמצאים על הכפורת שמכסה את הארון, וכפי שאמר ד' למשה בתחילת פרשת תרומה בציווי על עשיית הארון, וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שָׁם, וְדַבַּרְתִּי אִתְּךָ מֵעַל הַכַּפֹּרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים אֲשֶׁר עַל אַרְץ הָעֵדֻת, אֵת כָּל אֲשֶׁר אֶצְוֶה אוֹתְךָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מסיבה זו נקרא המשכן גם "אֹהֶל מוֹעֵד", ששם נועד ד' עם משה לדבר איתו.

בספר ויקרא מלמדת אותנו התורה את הציוויים שציוה ד' את משה במשכן, כשהראשונים הם דיני הקרבנות, ואחריהם דינים נוספים.

(בגמ' במסכת מגילה וברש"י (ו' ע"ב, ד"ה ונשנו) מבואר, שאפילו לפי המקובל שכבר בהר סיני ציוה ד' למשה את כל הדינים, אבל אעפ"כ חזר וציוה לו אותם שוב באהל מועד, אלא שאלו שנזכר בהם שנאמרו באהל מועד פירושו שנכתבו ע"פ מסירתם באהל מועד ולא ע"פ ציוויים בהר סיני.)

סדר הקריאה למשה רבינו (פרק א' פסוק א')

לפני הדיבור הראשון למשה רבינו במשכן מלמדת אותנו התורה, שבכל התורה כשד' דיבר אל משה רבינו, הוא קרא לו לפני הדיבור בחיבה משה משה, ורק אח"כ דיבר איתו.

הבהמות שמהם מביאים קרבנות (פסוק ב')

בתחילת דיני הקרבנות מלמדת אותנו התורה בפסוק זה, שאין שום קרבן שמקריבים בו חיה, אלא רק בהמות. דין זה נאמר בזה שהתורה מפרטת שממין הבהמה מקריבים בקר או צאן – אבל לא חיה. (אע"פ שבשם "בהמה" נכללת גם חיה).

דיני הקרבנות

הקרבנות הראשונים שהתורה מְצַוֶּה את דיניהם, הם קרבנות נדבה שאדם אינו מחוייב בהם אלא מביא אותם מרצונו, וכפי שנאמר בפסוק אָדָם כִּי יִקְרִיב – אם יקרִיב, דהיינו ע"פ רצונו. בכל סוג קרבן מְצַוֶּה התורה איזה בהמה כשרה ואם דוקא בגיל מסויים, ואח"כ מפרטת התורה את סדר ההקרבה. לפני דיני כל קרבן נקדים בקצרה מהו קרבן זה ועל מה מביאים אותו.

## קרבן עולה

קרבן עולה נדבה מכפר על ביטול מצות עשה [למשל תקיעת שופר], שהתורה לא חיבה ע"ז קרבן אבל אדם יכול להביא מעצמו בנדבה כדי לכפר על חטאו, וקרבן זה יכול להיות מובא מהבהמה או מהעוף.

בתוך דיני עולת בהמה מְצוּה התורה שני דינים כלליים נוספים, אבל בכדי שלא להפסיק באמצע נפרש אותם לאחר סיום סדר עולת בהמה.

### דיני עולת בהמה וסדר ההקרבה (פסוקים ג' – יג')

הבהמות הכשרות לעולת בהמה הם מהבקר (עגל/שור) או מן הצאן (כבש/עז), זכרים בלבד, בכל גיל (עד זקנה), ובדוקא ללא מום.

בפסוקים ג' – ט' עוסקת התורה בסדר ההקרבה של עולה של בקר, ובפסוקים י' – יג' בעולה של צאן, ואע"פ שהדינים שונים, בכל זאת חלקם נאמרו רק באחד משני הסוגים, ומהסוג שנאמרו בו אנו יודעים גם לסוג השני. וזה סדר ההקרבה.

הבאה: בעל הקרבן מביא (בעצמו או ע"י שליח) את קרבנו וזכר תמים, לבית המקדש, ומקדישו. בענין זה מְצוּה התורה שהקרבן צריך להיות מובא דוקא ברצונו של הבעלים. וזה מה שנאמר בפסוק יקריב – יביא בעצמו, אתו – את הקרבן, לְרַצְנוֹ – ולא בעל כרחו.

סמיכה: בעל הקרבן סומך את ידיו על ראש קרבנו ומתנדה על חטאו, (מקום הסמיכה בעולה הוא בצפון המזבח – שהוא המקום הראוי לשחיטה, כדי שהשחיטה תוכל להיות מיד אחרי הסמיכה).

שחיטה: שוחטים את הבהמה בצד צפון של המזבח. דין זה שמקום השחיטה הוא בצפון, הוא מה שנאמר בעולה של צאן (בפסוק יא') וְשַחַט אֹתוֹ עַל יָרֵךְ הַמִּזְבֵּחַ צִפְנָה, ומשם אנו יודעים גם על עולה של בקר.

שלוש פעולות ראשונות אלו כשרות גם בזר – שאינו כהן.

קבלה: הכהן מקבל את הדם במזרק.

הולכה: הכהן מוליך את הדם במזרק אל המזבח החיצון (הנחושת) כדי להזות מהדם על המזבח.

שני עבודות אלו כלולות במה שנאמר וְהִקְרִיבוּ בְנֵי אֱהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם, שע"י הקבלה וההולכה הם מקרבים את הדם אל המזבח.

זריקה: הכהן זורק את הדם מתוך המזרק על קירות המזבח, מתחת לחוט הסיקרא, באופן של "שתי מתנות שהן ארבע". וביאור אופן זריקה זו, שנותנים מהדם על המזבח שתי פעמים, ובכל נתינה מגיע הדם לשְׁנַיִם מקירות המזבח. וע"ש זה נקרא שתי מתנות שהן ארבע, שהם שתי הזאות, שע"י כל אחת מהם ניתן הדם על שתי קירות. וזה סדר המתנות: הזאה ראשונה נעשית בקרן מזרחית צפונית של המזבח, ובאותה הזאה מגיע הדם לקירות מזרח וצפון, ואחריה הזאה שניה בקרן מערבית דרומית של המזבח, ובהזאה זו מגיע הדם לקירות מערב ודרום. וסימנם – מצמ"ד. (את הדם הנשאר לאחר ההזאה שופך הכהן אל יסוד הדרומי של המזבח).

דין זה נלמד ממה שנאמר בפסוק וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב. הלשון 'סביב' משמעותו שיגיע מהדם לכל הצדדים, והלשון 'זרקו' משמעותו שזה ע"י זריקה ולא ע"י שיתן באצבעו על המזבח.

הפשטה: מפשיט את העור של הבהמה.

ניתוח: חותך את הקרבן לנתחים (לחלקים).

הדחה: רוחץ ומדיח את קרבו (המעיים) ואת כרעיו (החלק התחתון של הרגלים) של הקרבן.

(שלש פעולות אלו נאמרו בעולה בלבד, משום שכל חלקיה מוקטרים על המזבח. ההפשטה היא מחמת שהעור אינו מוקטר וניתן לכהנים, ולכן מפשיטים אותו. הניתוח הוא מחמת שכל החלקים מוקטרים, ועל זה מְצוּה התורה שלא להעלות את כל הבהמה יחד אלא לנתח ולחלק אותה לכמה חלקים. גם ההדחה היא רק בעולה מכיון שרק כאן מקטירים את המעיים והכרעיים, אבל בשאר הקרבנות לא מקטירים חלקים אלו.)

מליחה: הכהן מולח את כל החלקים של הקרבן (על כבש המזבח).

הקטרה: הכהן זורק את החלקים וכן את הראש עם הפדר שהוא החלב שמכסה את האיברים הפנימיים, על האש שעל המזבח, ומסדר אותם שם. הסיבה לצירוף ה'פדר' עם הראש היא משום שבחלב זה מכסים את "בית השחיטה" – הצואר החתוך, כדי שלא יִרְאוּ הקנה והושט כשהם חתוכים, בזמן העלאת הראש למזבח.

6 פעולות – הבאה, סמיכה, שחיטה, הפשטה, ניתוח והדחה – כשרות גם בור.

5 פעולות – קבלת הדם, הולכתו, זריקתו, מליחה והקטרה של הקרבן – חייבות להעשות על ידי כהן.

[לתועלת הזכרון, שרנו את סדר הפעולות במנגינת "תורת ד' תמימה". הבאה סמיכה שחיטה, קבלה הולכה זריקה, הפשטה ניתוח הדחה מליחה הקטרה]

### דין הבאת אש ועצים (פסוק ז')

בתוך סדר הקרבת העולה מְצוּה התורה 2 דינים כלליים, שבכל יום בבוקר יביאו בני אהרן אש למזבח (מלבד האש שיורדת בנס), וכן ישימו ויסדרו עצים על האש.

### דיני עולת העוף וסדר ההקרבה (פסוקים יד' – ז')

העופות הכשרים לעולת העוף הם ממין התור או ממין היונה. התורים דוקא כשהם גדולים, והיונים דוקא כשהם קטנים – שאז נקראים "בני יונה". אין צורך בתמימים, וגם מנקבה כשר.

**הבאה:** בעל הקרבן מביא תור או בן יונה ממין זכר או נקבה, ומקדישו.

**מליקה:** הכהן עומד על הסובב, אווחו את העוף ביד שמאל, (המחשנו את צורת האחיזה) ועם ציפורן האגודל הימנית חותך את ראש העוף בעורף, עם הקנה והושט עד שמבדיל את הראש מהגוף לגמרי.

**מיצוי הדם:** הכהן ממצה (סוחט) את דם הראש ואת דם הגוף כולו. הוא לוחץ את הראש ואת הגוף על קיר המזבח למעלה מחוט הסיקרא עד שדם העוף יורד על קיר המזבח (ולא מתחת לחוט הסיקרא כמו בעולת בהמה).

**מליחת הראש:** הכהן מולח את ראש העוף.

**הקטרת הראש:** הכהן זורק את הראש על אש המזבח.

**הסרת מוראתו בנוצתה:** הכהן מוציא מן הגוף את המוראה (זפק שהוא הושט – צינור המזון), עם הנוצה שעל העור, והמעיים, ומשליך אותם על מקום הדשן (ולא מקריבים זאת על המזבח).

**שיסוע:** הכהן משסע (קורע) את העוף מגבו בין שני כנפיו כדי שקרבנו של העני יראה מכובד, אבל לא מבדילו (קורע) לגמרי לשני חלקים, אלא משאיר מחובר מצד הבטן. **מליחת הגוף:** הכהן מולח את הגוף.

**הקטרת הגוף:** הכהן זורק את הגוף על האש שעל המזבח (לאחר שהקטיר את הראש כבר בתחילה).

[לתועלת הזכרון, שרנו את סדר הפעולות במנגינת "ממצרים גאלתנו". הבאה מליקה מיצוי הדם, מליחת הראש הקטרת הראש, הסרת מוראתו בנוצתה, שיסוע, מליחת הגוף, הקטרת הגוף].



## קרבן מנחה

קרבן מנחה נדבה הוא קרבן שבא לשם מנחה – מתנה שאדם רוצה להביא לה', ויש בו חמישה סוגים.

מנחת סולת, מנחת מאפה תנור – חלות, מנחת מאפה תנור – ריקיקו, מנחת מחבת, מנחת מרחשת. (וסימנם סחרחר)

### דיני המנחות וסדר הקרבנות (פרק ב' פסוקים א' – י')

בכל מנחות הנדבה מביאים: סולת חיטה (קמח משובח), שמן (זית), ולבונה (סוג בשמים). הסולת – לפחות עשרון (= עשירית האיפה), השמן – לוג לכל עשרון, והלבונה – קומץ (= 2 זיתים) לכל מדה של מנחה.

החלק שנקרב למזבח מהמנחה הוא רק קומץ ממנה, והוא מה שנקרא בפסוק והקטיר הכהן את אזכרתה – שע"י הקומץ נזכר בעל הקרבן לפני ה'.

שאר המנחה נאכלת לכהנים בקדושת קדשי קדשים (בכל צורה שירצו לאפותה או לטגנה, וכן עם תבלינים), כמו שנאמר והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו, אבל אסור לעשותה חמץ אלא רק מצה.

דין זה שלא לחמץ את המנחה נאמר בתורה במנחה עצמה ולא רק על השיריים, (ומזה לומדים גם על השיריים) וזה מה שכתוב לא תאפה חמץ.

בכל המנחות יש חלק שהוא הכנת המנחה שזה נעשה ע"י בעל הקרבן – ויש בו הבדלים בין סוגי המנחות, ויש חלק שהוא עבודת הכהן שהוא שוה בכלם, ולכן לא נפרט אותו בכלם.

## מנחת סולת

מנחה זו היא היחידה (ממנחות הנדבה) שבאה כשהיא סולת ממש בלי אפיה או טיגון. הכנת המנחה.

שם את הסולת והשמן בכלי שרת, וכולל אותם.

שם על זה את הלבונה, ונותן לכהן.

עבודת הכהן.

הגשה למזבח – נוגע עם הכלי בקרן מערבית דרומית.

קמיצה – (מסלק את הלבונה שעל המנחה לצד אחד ו) קומץ בשלש אצבעותיו (אצבע

אמה קמיצה) על כף ידו מהסולת והשמן בלבד במקום שיש הרבה מהשמן, ומנקה

באגודל ובזרת את היוצא משני צדדי האצבעות, ושם את הקומץ בכלי שרת.

ליקוט ונתינת לבונה – מלקט את הלבונה מעל המנחה ושם על הקומץ.

מליחה – שם מלח על הקומץ.

והקטרה – מקטיר על האש.

### מנחת מאפה תנור – חלות

**הכנת המנחה.**

שם את הסולת והשמן בכלי שרת, ובולל אותם.

שם מים ועושה מזה בצק, לש ומחלק אותו לעשר חלות בגובה פחות מטפח, ואופה בתנור שבו אופים הכהנים את קדשי הקדשים.

אחרי האפיה שובר כל חלה לשתיים וכל שתיים לארבע וממשיך לפורר עד לכזית.

אחרי הפתיתה שם את הלבונה על הפתיתים, ונותן לכהן.

עבודת הכהן, כמו במנחת סולת. (אלא שבקמיצת מנחה זו ובמנחות הבאות יש קושי גדול יותר להוריד באגודל ובזרת חתיכות חלה או מצה שיוצאות מחוץ לשלושת אצבעותיו, ולא כמו במנחת סולת שמנקה באצבעותיו רק סולת).

### מנחת מאפה תנור – רקיקין

**הכנת המנחה.**

שם את הסולת בכלי שרת.

שם מים ועושה מזה בצק, לש ומחלק אותו לעשר רקיקין שהם שטוחים כמו מצה שלנו, ואופה בתנור שבו אופים הכהנים את קדשי הקדשים.

אחרי האפיה מושח אותם בשמן ע"י ששם על כל רקיק שמן ולאחר שנבלע בהם השמן שם שוב ושוב נבלע עד שנגמר כל לוג השמן.

אחרי המשיחה שובר כל רקיק לשתיים וכל שתיים לארבע וממשיך לפורר עד לכזית.

אחרי הפתיתה שם על הפתיתים את הלבונה, ונותן לכהן.

### מנחת מחבת – מרחשת

מחבת הוא כלי (שרת) מתכת שטוח ללא דפנות, ובגלל שהאש מגיעה לחמם את השמן גם מסביב לכך נשרף השמן והחלות מטוגנות היטב ויוצאות קשות.

מרחשת הוא כלי עם דפנות (כמו סיר שלנו), והחלות מטוגנות בתוכו בשמן ולא על תחתית הכלי (טיגון בשמן עמוק), ולכן יוצאות רכות. (מרחשת נקראת ע"ש שהדברים שמטוגנים בתוכה נראים רוחשים).

דין פתיתה – לפורר את המנחה לפירורים, נאמר בתורה במנחת מחבת וממנה הוא נלמד לשאר המנחות.

**הכנת המנחה.**



שם על זה את הלבונה, ונותן לכהן.

עבודת הכהן, מכיון שהיא קרבן של התבואה החדשה לכן נוסף בו דין תנופה לפני ההגשה והקמיצה כמו שנלמד אי"ה בפרשת אמור, אבל שאר הסדר הוא כמו במנחת סולת, וכן השיריים לכהנים כמו בשאר המנחות. גם במנחה זו נקרא הקומץ בלשון הפסוק אֶזְבְּרָתָהּ, ומזכירה התורה שהקמיצה היא מִגְרָשָׁה – מהסולת שנשברה בריחים לפני שנטחנה, ומִשְׁמְנָה, על כָּל לְבַנְתָּהּ – נוסף על כל הלבונה שבה.

### קרבן שלמים

קרבן שלמים נדבה הוא קרבן שבא מנדבת האדם לה' ולא לכפרה, ולכן גם בזמן הסמיכה אינו אומר וידוי אלא דברי שבח.

קרבן שלמים הוא הקרבן הראשון בפרשת ויקרא שהבעלים והכהנים מקבלים מבשרו לאכילה, וע"ש זה נקרא שלמים – שעושה שלום בין המזבח והכהנים והבעלים.

### דיני שלמים וסדר ההקרבה (פרק ג' פסוקים א' – טז')

הבהמות הכשרות לשלמים הם מהבקר (שור/פרה) או מן הצאן (כבש/עז), זכר או נקבה, בכל גיל (עד זקנה), ובדוקא ללא מום.

בין הבהמות שמקריבים לשלמים אין הבדל, מלבד בכבש שנוסף בו עוד חלק שמקטירים על המזבח, והוא האליה, שעל זה נאמר וְהִקְרִיב מִזְבַּח הַשְּׁלָמִים וגו' חֲלֹבֵי הָאֵלִיָּה תְּמִימָה, דהיינו שזהו החלק המשובח שבכבש, ומוסיפים אותו על שאר החלקים המוקטרים.

הבדל זה בין סוגי הבהמות, הוא הסיבה לסדר הפסוקים בפרשה. שהרי את הפסוקים של שלמי צאן מחלקת התורה לשני סדרים, בתחילה וְאִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ לְזִבַּח שְׁלָמִים וגו' אִם כֶּשֶׁב הוּא מִקְרִיב אֶת קָרְבָּנוֹ וגו' עד סיום סדר ההקרבה, ואח"כ וְאִם עִז קָרְבָּנוֹ וגו', אבל בענין שלמי בקר נאמרו כל דיני בקר בפעם אחת. והסיבה, שמכיון שבשלמי בקר אין הבדל בין סוגי הבהמות, לכן ניתן לצוות את כולם באותו סדר, אבל בשלמי צאן שיש הבדל באימורים בין סוגי הבהמות, הוצרכה התורה לצוות את דיני כבש לבדם ואת דיני עז לבדם.

בבואנו לפרט את סדר ההקרבה, נפרט את כל סוגי הבהמות יחד, ורק בפרט השונה נציין את ההבדל, אבל מאחר שבסדר ההקרבה כולו אין חידוש על מה שלמדנו בעולת בהמה – מלבד הוצאת האימורים להקטרה, לכן נפרט את הסדר יותר בקיצור. וזה סדר ההקרבה.

**הבאה:** בעל הקרבן מביא את קרבנו זכר או נקבה, תמים, לבית המקדש, ומקדישו.  
**סמיכה:** בעל הקרבן סומך את ידיו על ראש קרבנו ואומר דברי שבה, (מקום הסמיכה בשלמים הוא בכל העזרה – מכיון שכולה כשרה לשחיטת השלמים, ובכל מקום שיסמוך יוכלו לשחוט מיד לאחר הסמיכה).

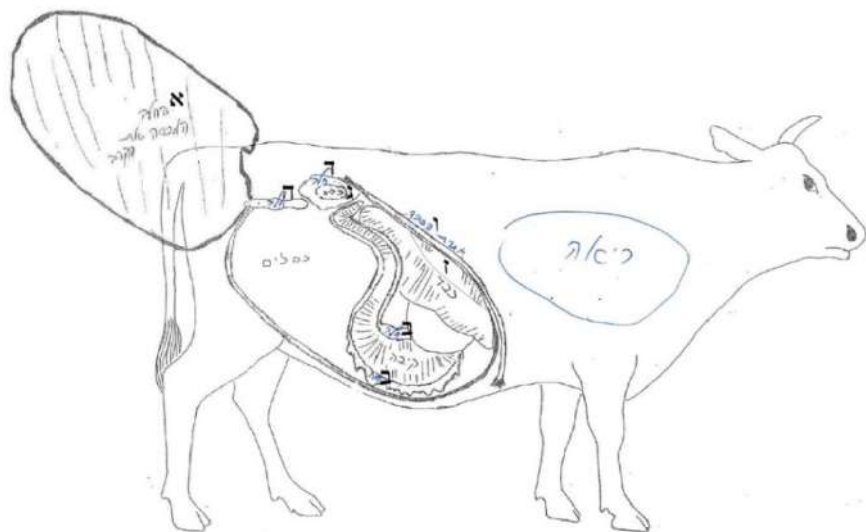
**שחיטה:** שוחטים את הבהמה בכל מקום בעזרה – כדין קדשים קלים, וכפי שנאמר בפסוק וּשְׁחַטּוּ פֶתַח אֵהָל מוֹעֵד והכונה לחצר המשכן – העזרה.

**קבלה:** הכהן מקבל את הדם במזרק.

**הולכה:** הכהן מוליך את הדם במזרק אל המזבח החיצון (הנחושת) כדי להזות מהדם על המזבח.

**זריקה:** הכהן זורק את הדם מתוך המזרק "שתי מתנות שהן ארבע" מתחת לחוט הסיקרא, דהיינו בקרן מזרחית צפונית ובקרן מערבית דרומית. (את הדם הנשאר לאחר הזריקה שופך הכהן אל היסוד הדרומי של המזבח).

**הוצאת אימורים:** פותחים את העור כפי הנדרש ומוציאים את 7 האימורים, שהם:



- א. החלב המכסה את הקרב – החלב שמכסה את המעיין ואת האיברים הפנימיים, וְלעיל בקרבן עולת בהמה הוא נזכר בשם 'פָּדֵר',]
- ב. החלב אשר על הקרב – החלב שנמצא על המעיין עצמם,
- ג. שתי הכליות,
- ד. החלב אשר עליהן,

- ה. אשר על הכסלים – חלב נוסף שנמצא על צדדי הבהמה, הצלעות,  
ו. היתרת – קרום שמפריד בין הריאות לכבד ושאר חלקי העיכול,  
ז. על הכבד – עם מעט מהכבד שסמוך אליה.

ובכבש נוסף גם

ת. האליה – הזנב, שהוא המשך מחוט השדרה, ונוטלים אותו יחד עם חלק מחוט השדרה, כמו שכתוב: האליה תמימה – כולה, לעמת העצה יסירנה – מהמקום שמעל הכליות (שנקראות עצה ע"ש שיועצות) ועד סוף הזנב.

מליחה: הכהן מולח את האימורים.

הקטרה: הכהן מקטיר את האימורים על האש שעל המזבח.

שאר חלקי הבהמה עם העור נשארים לבעלים ומשפחתו לאכילה בטהרה, (מלבד החזה והשוק שניתנים לכהן).

### דין הקדמת קרבן התמיד (פסוק ה')

בתוך סדר הקרבת השלמים מצוה התורה דין בסדר הקרבנות בכל יום, שקרבן השלמים ובן שאר הקרבנות יוקרבו דוקא לאחר קרבן תמיד של שחר. וזה מה שנאמר והקטירו אתו בני אהרן המזבחה על העולה – נוסף על עולת התמיד.

### איסור חלב ודם (פסוק יז')

לאחר דיני קרבן השלמים שהוא הראשון שהחלקים הנותרים ממנו נאכלים, מצוה התורה את איסור אכילת חלב ודם.

### קרבן חטאת

#### על מה מביאים קרבן חטאת (פרק ד' פסוקים א' – ב')

קרבן חטאת הוא קרבן חובה שצויה התורה להביא על לאו שזדונו כרת, דהיינו שעבר בשוגג על מצות לא תעשה שאם היה עושה אותה במזיד היה חייב כרת בידי שמים. בפרטי קרבן חטאת יש חמישה סוגים, ובכל אחד מהם מצוה התורה את הדינים השייכים אליו.

### פר כהן משיח

פר כהן משיח הוא קרבן חטאת שחייבה התורה את הכהן הגדול (שנמשח בשמן המשחה) באופן שפסק והורה לעצמו (בשוגג) להתיר חלק ממצות לא תעשה שיש על זדונה כרת, וע"פ הוראתו עשה מעשה וחטא, ונודע לו שטעה.

החטאת של הכהן המשיח נקראת חטאת פנימית ע"ש שעבודת הדם שלה נעשית בתוך הקדש ועל מזבח הפנימי.

לקרבן חטאת של הכהן המשיח צייתה התורה להביא פר, ויש בו 3 תנאים.

א. זכר, ב. בשנתו השלישית, ג. תמים.

### סדר הקרבת פר כהן משיח (פסוקים ג' – יב')

הבאה: הכה"ג מביא את הפר לבית המקדש, ומקדישו.

סמיכה: הכה"ג סומך את ידיו על ראש הפר ואומר וידוי, (מקום הסמיכה הוא בצפון – מכיון שזה מקום השחיטה).

שחיטה: שוחטים את הפר בצד צפון של המזבח (כשר גם בזר).

קבלה: הכהן הגדול בעצמו מקבל את הדם במזרק.

והולכה: מוליך את הדם אל תוך ההיכל כדי לעשות שם את עבודת הדם, ונעמד על יד מזבח הפנימי.

הזאה: מזה מהדם שבע פעמים באצבעו לכיוון אמצע הפרוכת (בין שני בדי הארון), הדם לא צריך להגיע לפרוכת.

חיטוי פנים: נותן מהדם באצבעו על ארבעת קרנות מזבח הפנימי, לפי הסדר: קרן מזרחית צפונית, צפונית מערבית, מערבית דרומית, ודרומית מזרחית.

שפיכה: יוצא מההיכל ושופך את הדם הנשאר אל יסוד מזבח החיצון, בצד הראשון שפוגש שהוא צד מזרח.

הוצאת אימורים: מפשיטים את העור כפי הנדרש ומוציאים את 7 האימורים, כמו בשלמי בקר.

מליחה: הכהן מולח את האימורים.

הקטרה: הכהן מקטיר את האימורים על האש שעל המזבח.

הוצאת הפר ושריפתו: מוציאים את שאר חלקי הפר עם העור אל מחוץ לירושלים, למקום טהור (ולא למקום שבו שמים את האבנים המנוגעות וכו'), ושם שורפים אותו באש.

לתועלת הזכרון, שרנו את סדר הפעולות במנגינת "אשרי העם שככה לו". הבאה סמיכה, שחיטה קבלה, הולכה הזאה, חיטוי פנים. אהה אי, שפיכה אימורים, מליחה

הקטרה, הוצאת ושריפת הפר. ]

### פר העלם דבר של ציבור

פר העלם דבר של ציבור הוא קרבן שחייבה התורה את בי"ד הגדול של שבעים ואחד דיינים (שבזמן הבית היתה יושבת בלשכת הגזית) באופן שטעו בפסקם והורו לעם בפירוש להתיר חלק ממצות לא תעשה שיש על זדונה כרת, וע"פ הוראתם עשו רוב ישראל שבארץ ישראל, ואח"כ נודע לסנהדרין שטעו. וזה כוונת הפסוק וְאִם כָּל עַדְת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ – הסנהדרין, וְנִעְלַם דְבַר מְעִינֵי הָעֵדָה – הסנהדרין, וְעָשׂוּ – רוב עם ישראל ע"פ הוראת הסנהדרין, אחת מכל מצות ה' וגו'.

והידשה התורה, שבאופן כזה כל יחיד ויחיד שעשה כפי הוראת בי"ד הגדול אינו צריך להביא חטאת, אלא בי"ד הגדול מביאים 12 פרים – כל פר עבור שבט אחד, וגם הסמיכה נעשית ע"י זקני הסנהדרין ולא ע"י העם. מלבד דין הסמיכה אין הבדל בין פר זה לפר הכהן המשיח ולכן לא נפרט בו מחדש את כל סדר ההקרבה.

### סדר הקרבת פר העלם דבר של ציבור (פסוקים יג' – כא')

הבאה, סמיכה – ע"י 3 מזקני הסנהדרין, שחיטה – כשרה בזר, קבלה – ע"י הכהן הגדול, הולכה – אל תוך ההיכל לצורך עבודת הדם, הזאה – 7 פעמים מול הפרוכת, חיטוי פנים – נתינת דם באצבע על ארבעת קרנות מזבח הפנימי, שפיכה – ביסוד מערבי, הוצאת אימורים, מליחתם והקטרתם, הוצאת הפר – מחוץ לירושלים למקום טהור, ושריפתו שם.

### חטאת נשיא

חטאת נשיא הוא הקרבן שציותה התורה על המלך להביא כשחטא בלאו שזדונו כרת, ויש בו 3 תנאים. א. שעיר עיזים בשנתו הראשונה, ב. זכר, ג. תמים. גם בקרבן זה נפרט בסדר ההקרבה רק פרטים עיקריים או מה שיש בו חידוש על מה שלמדנו עד עכשיו.

### סדר הקרבת חטאת נשיא (פסוקים כב' – כו')

הבאה – ע"י הנשיא, סמיכה ושחיטה – בצפון, קבלה והולכה – ע"י כהן, חיטוי חוץ – נותן מהדם באצבעו בארבעת פינות מזבח החיצון, למעלה מחוט הסיקרא. לצורך נתינה זו עולה הכהן בכבש המזבח ופונה לכבש הקטן הימני שמוביל לסובב, ונותן מהדם בכל פינה שפוגש לפי הסדר, ולכן סדר הנתינה הוא: קרן דרומית מזרחית, מזרחית צפונית, צפונית מערבית, מערבית דרומית. שפיכה – ביסוד דרומי. לצורך השפיכה



חוזר הכהן על עקבותיו באותה דרך שהלך בסובב וכשמגיע לכבש המזבח הוציא אותו ויורד בכבש הקטן השמאלי שמוביל ליסוד דרומי. הוצאת אימורים, מליחה והקטרה. עור השעיר והשיריים לאחר הוצאת האימורים והקטרתם, ניתנים לכהנים.

### חטאת יחיד

חטאת יחיד הוא הקרבן שמביא היחיד על חטאו, ודינו שוים לחטאת נשיא מלבד סוג הבהמה שהוא דוקא נקבה, וכן שיכול להביא גם מהכבשים ולא רק מהעזים. ומכיון שיכול להביא או כבשה או שעירה ואימוריהם אינם שוים, שהרי בכבשה נוסף על שאר האימורים גם האליה, לכן פירשה התורה את קרבנו בשני חלקים, קודם והביא קרבנו שעירת עזים וגו', ואח"כ ואם כבש יביא קרבנו. ובאופן שהביא כבשה פירשה התורה בקיצור שאימורי הכבש הם כמו בכבש של זבח השלמים.

### סדר הקרבת חטאת יחיד (פסוקים כז' – לה')

הבאה, סמיכה, שחיטה, קבלה, הולכה, חיטוי חוץ, שפיכה, הוצאת אימורים, מליחתם והקטרתם – הכל כמו בחטאת נשיא.

### החטאים שעליהם מתחייבים קרבן עולה ויורד (פרק ה' פסוקים א' – ד')

א. שבועת העדות [במזיד],

ב. טומאת מקדש וקדשיו [בשוגג],

ג. שבועת ביטוי [בשוגג].

שבועת העדות היא, שעדים שידעו עדות שהיה ניתן על פיה להוציא ממון, נשבעו לשקור כדי לפטור את עצמם מלהעיד.

ומבארת התורה, שמדובר במקרה שיש שני עדים על חיוב ממון של אדם לחבירו, כגון שראו את ההלואה או שהחייב הודה בפניהם, וכמו שנאמר: והוא עד – שיודע עדות, וצורת ידיעתו את העדות היא: או רָאָה או יָדַע – או ע"י ראיית המעשה או ע"י דבר אחר המביא לידיעה – כגון שהחייב הודה בפניהם [ואמר אתם עֲדִין], וכשהתובע דורש מהעדים לבוא להעיד בדינו הם זוכרים את העדות, ומכחישים ואומרים שאינם יודעים לו עדות, ומשביע אותם על זה ונשבעים לשקר. וזה מה שנאמר בפסוק וְשָׁמְעָה קול אלה – ששמע שמשביעים אותו, ונשבע.

[האיסור שעברו העדים במעשה זה – שעליו הם מחוייבים בקרבן, הוא האיסור הכללי של שבועת שקר שנאמר בתורה בפרשת קדושים (פ"ט פס' יב'), אלא שאת אופן מסויים זה של שבועה הבדילה התורה לצוות בו קרבן עולה ויורד בנפרד, כדי לחדש את

הדין שבאופן זה מתחייבים קרבן בין בשוגג ובין במזיד, ולא כדיני כל שבועת שקר שבמזיד חייב מלקות ורק בשוגג חייב קרבן.]

טומאת מקדש וקדשיו היא, שאדם נטמא וידע שהוא טמא, ואח"כ שכח ונכנס למקדש או אכל קדש, ולאחר מכן נזכר שהיה טמא.

ומבאר התורה את צורת הטומאה: נִפְשׁ אִשֶּׁר תִּגַע בְּכָל דָּבָר טָמֵא – שנגע באיזה דבר טומאה, בחמישה אופנים: א. או בְּנִבְלַת חֵיהָ טָמְאָה – שנגע בנבלה של חיה שמתה [שלא בדרך שחיטה], ב. או בְּנִבְלַת בְּהֵמָה טָמְאָה – שנגע בנבלה של בהמה שמתה, ג. או בְּנִבְלַת שֶׁרֶץ טָמֵא – שנגע בנבלת אחד משמונה השרצים שציוותה התורה שמטמאים במותם, ד. או כִּי יִגַע בְּטִמְאַת אָדָם – שנגע בטומאת אדם שמת, ה. לְכֹל טָמְאָתוֹ אִשֶּׁר יִטְמָא בָּהּ – בכל שאר האופנים שאדם נטמא בגופו (זב, זבה, נדה, וכו').

[האיסורים שעבר האדם הטמא בכניסתו לביהמ"ק או באכילת הקדשים – שעל איסורים אלו הוא מחוייב בקרבן, הם שני איסורים נפרדים.

איסור הכניסה לביהמ"ק בטומאה הוא ציווי שנלמד אי"ה בפרשת נשא (במדבר פ"ה פס' ג'), שהתורה מְצַוָּה שלא להכנס ולטמא את המקומות המקודשים, והאיסור על אכילת קדשים בטומאה הוא ציווי שנרמז בפרשת תזריע (פי"ב פס' ד') בתוך דיני טומאת יולדת, שנאסר עליה לאכול קדשים כל ימי טומאתה.]

שבועת ביטוי היא, שאדם נשבע בפיו להרע לעצמו או להיטיב לעצמו, כגון שאוכל או שלא אוכל, ושכח שנשבע ועבר על שבועתו, או כל שבועה אחרת שנשבע, כגון על העבר – ששכח שעשה דבר מסויים ונשבע שלא עשה אותו, או להיפך. וזה מה שנאמר נִפְשׁ כִּי תִשָּׁבַע לְבִטָּא בְּשִׁפְתֶיךָ – שהוציא בפיו את השבועה, לְהִרְעֵ – לעצמו, או לְהִיטִיב – לעצמו, לְכֹל אִשֶּׁר יִבְטֵא הָאָדָם בְּשִׁבְעָה – או כל דבר אחר שאדם פירש ונשבע בשפתיו, וְנִעְלַם מִמֶּנּוּ – ושכח שנשבע או שכח שעשה את המעשה, וְהוּא יָדַע – וכעת נודע לו ע"י שנזכר, וְאָשֵׁם לְאַחַת מֵאלֹהִים – ויש עליו חטא של אחד מאופני שבועה אלה.

[האיסור שעבר אדם זה באופני שבועה אלו, הוא האיסור של שבועת שקר שנאמר בפרשת קדושים וְלֹא תִשָּׁבְעוּ בְּשִׁמְי לְשָׁקֵר, אלא ששם נכלל רק עונש מלקות באופן שעשה את זה במזיד, וכאן מְצַוָּה התורה את דינו בשוגג – שמחוייב להביא על זה קרבן עולה ויורד.]

דין וידוי על החטא (פסוקים ה' – ו')

בקרבן זה נאמר בתורה וְהִתְנַדָּה ומכאן לומדים לשאר הקרבנות. זמן הוידוי שונה בין בהמה לעוף, שבבהמה זמנו קבוע בעת הסמיכה כמו שלמדנו בכל קרבנות הבהמה עד עכשיו, אבל בעוף או בסולת שאין בהם סמיכה לא נקבע בתורה זמן הוידוי.

### הקרבנות שמביאים לקרבן עולה ויורד

כמו שלמדנו, הקרבן שמביאים על חטאים אלו שונה בין עשיר לעני ובין עני לעני יותר, ולכן יש בקרבן זה 3 חלקים בפרשה. הראשון נקרא קרבן עשיר, ואחריו קרבן דל, ואחריו קרבן דלי דלות.

בקרבנות ששויים בדיניהם לקרבנות שכבר למדנו, נפרט את הדינים בקיצור.

### קרבן עשיר (פסוק ו')

העשיר מביא כבשה או שעירה בשנתה הראשונה כמו חטאת יחיד רגילה, וגם סדר ההקרבה הוא כמו בחטאת יחיד, ולכן התורה לא מפרטת את דיני ההקרבה אלא רק וְכִפֹּר עָלָיו הַכֹּהֵן מִחֲטָאתוֹ וְנִסְלַח לוֹ.

### קרבן דל (פסוקים ז' – י')

העני מביא שתי תורים או שני בני יונה, ותנאייהם כפי שלמדנו בעולת העוף – תורים כשרים דוקא כשהם גדולים ובני יונה דוקא כשהם קטנים, אין צריך תמימים, וגם מנקבה כשר.

את שני עופות אלו מְצִיָּה התורה להקריב אחד לחטאת ואחד לעולה, ונאמר וְהִקְרִיב אֶת אֶשֶׁר לַחֲטָאת רֵאשׁוֹנָה – שאת העוף של החטאת מקריבים ראשון. בעוף זה רק מזים מדמו על המזבח, אבל את גופו לא מקטירים.

וזה סדר הקרבנות:

### הבאה,

מליקה – הכהן עומד בעזרה סמוך למזבח (כל העזרה כשרה), אחז את העוף ביד שמאל, (צורת האחיזה כמו בעולת העוף שהרגלים תפוסות בין זרת לקמיצה והכנפים בין אמה לאצבע והראש תפוס באגודל לכיוון מטה), ובציפורן האגודל הימנית חותך בעורף העוף סימן אחד בלבד – או הקנה או הושט, ולא מבדיל את הראש מהגוף לגמרי.

הזאה – מחזיק את העוף ומתיז ממנו בתנופה על קיר המזבח מתחת חוט הסיקרא.

מיצוי הדם – הכהן ממצה (סוחט) את דם העוף, לוחץ את גוף העוף על קיר המזבח למטה מחוט הסיקרא ודם העוף יורד על קיר המזבח אל היסוד.

שאר העוף נאכל לכהנים. ובקרבן זה אין מליחה מכיון שאינו מוקטר על המזבח. ומכיון שלא מקריבים מעוף זה על המזבח, לכן ציורתה התורה להביא איתו גם עוף לעולה – שהוא קרב על המזבח.

סדר הקרבת העוף השני שהוא העולה, הוא בדיוק כמו שלמדנו בעולת העוף, ולכן התורה לא מפרטת את דיני ההקרבה אלא רק וְאֵת הַשְּׁנִי יַעֲשֶׂה עוֹלָה כְּמִשְׁפָּט.

חזרנו בקצרה על סדר ההקרבה עם המנגינה: הבאה, מליקה – חותך בציפורן אגודל ימין את שני הסימנים לגמרי [על הסובב בקרן דרומית מזרחית], מיצוי הדם, מליחת הראש, הקטרת הראש, הסרת מוראתו בנוצתה – מוציא את המעיים שיש בהם מהגזל, שיסוע – משסע את העוף בין שני כנפיו כדי שהקרבן יראה מכובד – אבל לא קורע לגמרי, מליחת הגוף, הקטרת הגוף.

### קרבן דלי דלות (פסוקים יא' – ג')

אם אין באפשרותו להביא בכסף אפילו שתי תורים או בני יונה, מביא עשרון סולת בלבד, ואינו מביא עמה שמן או לבונה מכיון שהיא מנחה שבאה על חטא ואין ראוי שתהיה נאה, ונקראת מנחה חריבה – יבשה.

הכנת המנחה היא רק נתינת הסולת בכלי שרת – ללא בלילה.

עבודת הכהן במנחה זו שוה לגמרי למנחת סולת, מלבד החלקים שנוגעים לשמן וללבונה. וזה סדר העבודה:

הגשה למזבח – נוגע עם הכלי בקרן מערבית דרומית, קמיצה – קומץ בשלש אצבעותיו ושם בכלי שרת – וקמיצה זו קשה יותר משאר הקמיצות מכיון שזה קמח בלבד וצריך שלא יפול מידו כלום, הולכה, מליחה, הקטרה.

גם במנחה זו נאכלים השיריים לכהנים כמו בשאר המנחות, וזה מה שנאמר וְהִיְתָה לַכֹּהֵן כְּמִנְחָה.

### קרבן אשם

יש חטאים מסויימים שהחמירה התורה בכפרתם (אע"פ שאינם ל"ת שיש בו כרת), וְצִיְוֵתָהּ לְהֵבִיא עֲלֵיהֶם קָרְבַּן אֲשֶׁם – שבו קבעה התורה כמה צריך להיות שווי הבהמה.

לקרבן אשם ציורתה התורה להביא איל – שזה כבש בשנתו השניה, בלי מום, בשווי 2 סלעים לפחות.

באופנים שהחטא הוא גם בממון ציוותה התורה דינים נוספים מלבד הקרבן, וכפי שנפרט בכל סוג בעצמו.

את סדר ההקרבה של אשם לא פירשה התורה בפרשת ויקרא – ולכן לא למדנו את זה כעת, ובס"ד נלמד את הדברים בפרשת צו.

מתוך החטאים שחייבה עליהם התורה קרבן אשם, נאמרו בפרשה זו רק שלשה, ואותם נלמד בפסוקים הבאים.

### אשם מעילות (פסוקים יד' – טז')

אדם שהשתמש ונהנה בדברים של הקדש שימוש שיש בו שוה פרוטה, או איבד דבר של הקדש שיש בו שוה פרוטה, נקרא מועל בהקדש. מעילה פירושה שינוי אסור, שבשימוש זה שינה באיסור את חפצי ההקדש ממטרתם להיות לצורך הקדש או מבעלותם שהיתה ביד הקדש.

על איסור מעילה בשוגג חייבה התורה 3 דברים:

- א. אשם – להביא איל בשווי שני סלעים לפחות, לקרבן,
- ב. קרן – לשלם להקדש את שווי ההשתמשות או הדבר שנאבד על ידו, (זמן תשלום הכסף הוא לאחר הקרבת האשם).
- ג. חומש – לשלם להקדש עוד תוספת של חמישית מהשווי. (חומש מלבר – שלאחר ההוספה תהיה התוספת חמישית מהסכום הכולל).

[ואם מעל במזיד חייב מלקות ומשלם את הקרן, ואין לו אפשרות להתכפר בקרבן.]

### אשם תלוי (פסוקים יז' – יט')

אדם שיש לו ספק אם עבר על מצות לא תעשה שיש בה כרת, כגון שאכל חתיכה ויש ספק אם זה היה חלב או שומן, ציוותה התורה שיביא איל לאשם בשווי שני סלעים לפחות, כמו באשם מעילות. וזה פירוש הפסוק וְהֵבִיא אֵיל תָּמִים מִן הַצֹּאן בְּעֶרְכָּךְ – בשווי המוזכר לעיל באשם מעילות.

אשם זה נקרא אשם תלוי בגלל שהוא רק תולֵה לחוטא את החטא, דהיינו שמכפר עליו רק לזמן מסויים – שזהו זמן הספק, אבל לאחר מכן כשיוודע בודאי שחטא, חייב להביא קרבן חטאת.

### אשם גזילות (פסוקים כ' – כו')

אדם שיש בידו ממון של חברו ומתכוון לגוזלו ולכן מכחיש שזה אצלו ונשבע על זה לשקר, (ויוודע שהממון בידו), עבר על איסור שבועת הפקדון וחייב 3 דברים שאחד מהם הוא קרבן אשם.

גזילה זו גם היא מְכוּנָה בתורה מעילה – ששינה באיסור את בעלות הממון מחבירו אל עצמו. בפסוק זה מוסיפה התורה גם שמעילה זו היא מעילה בה', והכֹּנֶה, שבהכחשתו זו הוא חוטא גם לה' ולא רק לחבירו. ומבארת התורה, וְכַחַשׁ בְּעֵמִיתוֹ – שמכחיש שיש בידו ממון חבירו, בחמישה אפשרויות של ממון שהיה בידו:

- א. בְּפִקְדוֹן – שחבירו הפקיד בידו ממון לשמור, ומכחיש,
- ב. או בְּתִשּׁוּמַת יָד – שחבירו שם בידו ממון כדי להשתמש בו, או בשביל לעשות בו עסק בשותפות שניהם, או בתור הלואה, ומכחיש,
- ג. או בְּגִזְלָה – שגזל ולקח ממון מחבירו שלא ברצונו, ומכחיש,
- ד. או עָשַׂק אֶת עֵמִיתוֹ – שלא שילם שכר שכיר, דהיינו ששכר את חבירו לעשות אצלו עבודה ולא שילם לו, ומכחיש,
- ה. או מָצָא אֶבְדָּה וְכַחַשׁ בָּהּ – שמצא אבידה וחייב להחזירה ומכחיש שהיא בידו.

וּמִצְוָה התורה את 3 הדברים שחייב לעשות לכפרתו:

- א. קָרַן – לשלם לחבירו את שווי הדבר שגזל ממנו. זמן תשלום הכסף הוא מיד כשמכיר ומתודה על חטאו כמו שנאמר יִתְּנֶנּוּ בַיּוֹם אֲשֶׁמָּתוֹ.
- ב. חוּמֵשׁ – לשלם לחבירו עוד תוספת של חמישית מהשווי. (חומש מלבר – שלאחר ההוספה תהיה התוספת חמישית מהסכום הכולל).
- ג. אֲשֵׁם – להביא איל בשווי שני סלעים לפחות, לקרבן אשם.





תלמוד תורה "דרכי יושר" מודיעין